29/11/2022

Ο Χρήστος Γιανναράς στο «ΕΝΟΡΙΑ εν δράσει...»: «Η Ενορία σε καιρούς ακοινωνησίας»

/ Ενορίες

Η μεγάλη ανάγκη είναι να οδηγηθούμε στην αναβίωση της ενορίας ως κοινότητας, του εκκλησιασμού ως γιορτής, συνεύρεση σε γιορτή. Όχι να σκεφθούμε τεχνάσματα, αλλά με ποιες προϋποθέσεις θα βοηθούσαν να οδηγηθούμε σε αυτό το ζωντανό πράγμα.

Του Σταμάτη Μιχαλακόπουλου / Ι. Ν. Ευαγγελιστρίας Πειραιώς

Στο «**Ενοριακό Αρχονταρίκι**» του **Ιερού Ναού Ευαγγελιστρίας Πειραιώς** και στο πλαίσιο του προγράμματος «**ΕΝΟΡΙΑ εν δράσει…**», την Δευτέρα 28 Νοεμβρίου, προσκεκλημένος ήταν ο **Χρήστος Γιανναράς**, Ομότιμος Καθηγητής της Φιλοσοφίας του Παντείου Πανεπιστημίου και Συγγραφέας, σε μία συζήτηση με θέμα «**Η Ενορία σε καιρούς ακοινωνησίας**», με τον Πρωτοπρεσβύτερο **π. Σπυρίδωνα Τσιμούρη**, Θεολόγο, Εκπαιδευτικό.

Η γνώση μέσα στην Εκκλησία, όπως επεξήγησε ο κ. Γιανναράς, πηγάζει από την μετοχή, είναι εμπειρία, αμεσότητα σχέσης. Και μόνο η λέξη Εκκλησία, δηλώνει μία συνάθροιση, μια σωματική παρουσία, και η λατρεία είναι μια γιορτή και την ζούμε σαν μία γιορτή.

Και προχώρησε τονίζοντας ότι: «Είναι σημαντικό, να προσπαθήσουμε να υπάρχει μέσα στην Εκκλησία ένα κήρυγμα που να μην είναι μια πληροφόρηση, μια γνωστοποίηση αληθειών και πραγμάτων, αλλά να είναι μία μετάγγιση, μία κοινωνία.» Σήμερα, πολύ άνθρωποι εκκλησιάζονται στην ενορία που τους αναπαύει και μπορεί να βρίσκεται μακριά και να χρειάζονται χρόνο για να μεταβούν εκεί. Ο κ. Γιανναράς παρατήρησε ότι αυτό μάλλον και κατά βάση, δεν συνέβαινε σε παλαιότερες εποχές.

Το ανησυχητικό δεν είναι η παρέκκλιση, δεν είναι σπουδαίο το λάθος, παρατήρησε. Σπουδαίο είναι και επικίνδυνο, όταν ανεπαισθήτως, το λάθος γίνεται η κατεστημένη γνώση και νομίζουμε ότι έτσι είναι τα πράγματα. Όπως μάλιστα επεσήμανε, χρειάζεται μία έρευνα, με συστηματικό τρόπο, αναφορικά με το τι εννοούσαν παλαιότερα ενορία και σε ποια περίοδο. Αυτήν την αντίληψη της ενορίας, ως θρησκευτικής υποχρέωσης, την αντιγράψαμε μαζί με την ελευθερία μας, όταν γίναμε κράτος.

Ήδη από πριν είχαμε την είσοδο στις ορθόδοξες χώρες και τον ελλαδικό χώρο, των μισσιονάριων. Από τον 18ο, και σε κάποιες περιοχές από τον 17ο αιώνα, έγινε κοσμογονία, αρχικά με τους προτεστάντες, που επεδίωκαν γνωρίζοντας την Εκκλησία να αντλήσουν όπλα εναντίον του καθολικισμού, αλλά και με τους

καθολικούς μισσιονάριους που ήθελαν να πείσουν ότι αυτοί ήταν η Εκκλησία, που σημαίνει μία θρησκευτική κοινότητα με όρους και κανόνες. Κυρίως δε, στο επίπεδο της πίστεως, μπήκε η ιδεολογικοποίηση.

«Όλα δείχνουν ότι έγινε μία πρόσληψη, με το βασικό ελάττωμα ότι εμείς είμαστε μειονεκτικοί και δεχόμαστε κάτι το οποίο είναι ανώτερο. Δεν υποπτευθήκαμε, ότι η κεφαλαιώδης διαφορά ήταν, ότι η ενορία ήταν μία οικογένεια και οι άνθρωποι όταν εκκλησιάζονταν, προετοιμάζονταν για να πάνε σε γιορτή, ένα εόρτιο γεγονός, μία χαρά.»
Είναι πολύ δύσκολο σήμερα, συνέχισε ο κ. Γιανναράς, να κατανοήσουμε πως λειτουργούσε η κοινωνία. Σήμερα λειτουργούν ανταλλακτικές σχέσεις και η διαφορά είναι κολοσσιαία.
Αυτό που ήταν η κοινότητα, δεν είχε κανένα χαρακτήρα εξαναγκασμού. Υπάρχει μια απόλυτη προτεραιότητα της ιδιαιτερότητας για να φτάσουμε σε μία σχέση και να περάσουμε από την κατανόηση, στη σχέση.

Το μεγάλο πρόβλημα που έχουμε σήμερα οι χριστιανοί, επεσήμανε, είναι ότι έχουμε μία τρομακτική δυσκολία να περάσουμε στη σχέση. Δεν φταίμε γιατί έτσι μεγαλώσαμε από το σπίτι μας, το σχολείο, από παντού. Μαθαίνουμε να κατανοούμε, να ξέρουμε, να κατέχουμε.

Το ευτύχημα μέσα στην Εκκλησία, αλλά ευτύχημα πολύ οδυνηρό, είναι ότι δεν μπορείς να κρυφτείς πίσω από το δάχτυλο σου, και αυτό κατά κάποιον τρόπο σε χειραγωγεί στην μετάνοια και την συντριβή.

Για να βρει, επί παραδείγματι, κάποιος την διαφορά ανάμεσα στην εκκλησιαστική εικόνα βυζαντινής παράδοσης, και την εκκλησιαστική εικόνα την περίοδο του επηρεασμού της δύσης, αυτό δεν μπορεί να γίνει με διαλέξεις, εξηγήσεις και συμβουλές.» Πρέπει κάποιος να τον αγαπάει και να τον χειραγωγήσει, κι αυτός να είναι έτοιμος να παραδοθεί, Μπορεί να νομίζει ότι είναι βυζαντινή η εικόνα του, και να είναι ένα τερατούργημα, έστω κι αν έχει βυζαντινά στοιχεία. Αλλιώς λειτουργούν στην Εκκλησία τα πράγματα, είπε συμπερασματικά.

Η μεγάλη ανάγκη είναι να οδηγηθούμε στην αναβίωση της ενορίας ως κοινότητας, του εκκλησιασμού ως γιορτής, συνεύρεση σε γιορτή. Όχι να σκεφθούμε τεχνάσματα, αλλά με ποιες προϋποθέσεις θα βοηθούσαν να οδηγηθούμε σε αυτό το ζωντανό πράγμα.

Μίλησε και πάλι για την ανάγκη κατάργησης του κηρύγματος για κάποια χρόνια, γιατί ο τύπος του κηρύγματος που έχουμε, είναι εντελώς δυτικός. Όπως και ο τύπος της εξομολόγησης που έχουμε, δεν έχει καμία σχέση με αυτό που περιγράφει το Ευχολόγιο.

Και αφού περιέγραψε την ιερά εξομολόγηση, όπως αναφέρεται το Ευχολόγιο, ο κ. Γιανναράς έκλεισε την συνάντηση: «Το μυστήριο είναι ότι ήρθες εδώ και αποθέτεις στην Εκκλησία την αποτυχία σου, την αμαρτία σου, το κακό που έχεις μέσα σου. Από την στιγμή που ήρθες, είσαι συγχωρεμένος και ο κανόνας προϋποθέτει μία σχέση πατρική.Το άτομο ως φορέας απόψεων, εντυπώσεων δεν είναι εκκλησιαστικός, αλλά γίνεται όταν στη δυναμική του, κοινωνεί την ζωή, τα πάθη του, τις αμαρτίες του, αν τα κοινωνεί, δηλαδή μεταφέρει την αποτυχία του σε ένα επίπεδο αναζήτησης της χάρης του Θεού.»

Η εκδήλωση μεταδόθηκε από το κανάλι του «ΕΝΟΡΙΑ εν δράσει…» στο YouTube.